

Ortaöğretime Geçiş Sınavlarındaki Maddelere İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Belirlenmesi

Determining The Ideas Of Students' to The Items in Transition to Secondary Education System Tests

Ezgi MOR DİRLİK¹

Öz

Testlerin en küçük birimi olan maddeler geliştirilirken bir takım kuralların gözetilmesi ve çeşitli ölçütlerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Aksi durumda geliştirilen maddelerden oluşturulan ölçme araçlarından elde edilen toplam puanların geçerliği ve güvenilirliği sorgulamaya açık hale gelir. Kademeler arası geçişte kullanılan sınavların ise geçerlik ve güvenilirliklerinin yüksek olması alınan kararların isabetli olmasını sağlayacaktır, bu nedenle bu testlerde yer alan maddelere ilişkin çalışmaların yapılması oldukça önemlidir. Bu çalışma TEOG sistemi kapsamında uygulanan sınavlarda yer alan maddelerin öğrenciler tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi ve maddelerin uyarıcı özelliklerinin öğrenci gözünden incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda TEOG'da yer alan 10 madde uzman görüşü temel alınarak seçilmiş ve çoktan seçmeli maddelerde bulunması gereken nitelikler temel alınarak hazırlanan bir form ile bu maddelere ilişkin öğrenci görüşleri alınmıştır. Veriler görüşme yöntemi ile toplanmış ve 55 öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Öğrenci görüşleri içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Sonuç olarak maddelerin teknik hatalarının birçoğunun öğrenciler tarafından da tespit edildiği belirlenmiştir. Sisteme ilişkin genel öğrenci görüşleri belirlenmiş ve yeni sistemin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından savunulan avantajlarının gerçekleşmediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci görüşleri, çoktan seçmeli maddeler, ortaöğretim geçiş sistemi

Abstract

While developing the items, which are the basic units of tests, some rules should be followed and various criteria should be taken into consideration. Otherwise, the validity and reliability of the total scores obtained from the scales composed of the developed items will become open to questioning. The high validity and reliability of scores taken from the exams used in the transition of educational stages will ensure that the decisions based on these tests are accurate, so it is very important to conduct studies analyzing the items in these tests. This study was carried out to determine how the items in the exams within the scope of TEOG system are perceived by the students and to examine the stimulating properties of the items through the students' perspectives. With this goal, ten items of TEOG were selected and asked students' ideas about these items. Also the students' views on TEOG were asked and 55 students attended to the research. The views of students were analyzed with content analysis. Consequently, nearly all of the errors of the items were defined by the students. Also the students' views of the new system were defined and it was decided that the proposed advantages of this new system have not appeared.

Keywords: TEOG, multiple choice items, the transition system to secondary education

¹Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı, Kastamonu, Türkiye, <https://orcid.org/0000-0003-0250-327X>

Atıf / Citation: Mor-Dirlik, E. (2020). Ortaöğretime geçiş sınavlarındaki maddelere ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 28(2), 958-976. doi:10.24106/kefdergi.702935

Extended Abstract

Introduction: In Turkey, so many changes have occurred on educational system and one of the most important changes have become in the placement system of secondary education. The changes have occurred so rapidly that nearly none of the shareholders of education have not understood the benefits or disadvantages of the new systems. Because of the successive changes in the testing systems, there is a need to analyze the testing systems according to the ideas of students who compose the essential part of the system. For these reasons, the purpose of this research is to define the students' perceptions on the items' psychometric characteristics and to identify the opinions of the students who had taken the exam first time about the whole placement system. In order to analyze the features of the transition system, students' ideas about the whole system and some of the items in the tests of TEOG have been asked. So the general frame of the new placement system has been investigated. In literature review, it has been seen that there are some studies analyzed the students' or teacher ideas on the secondary school placement exams, such as OKS, LGS. However, in literature review, the study analyzing the students' perceptions on the items requiring making comments has not been found. In the previous studies, only the general system has been view but the students' perceptions about the items have been disregarded. So this study has been the first one asking the students' what they think about the item features, such as the importance of the knowledge asked by the items, the length of the items etc. Also thanks to this study, the expected advantages of the TEOG can be analyzed and it has given the feedback of the new system.

Method: This is a qualitative research and it aims to discover the facts about the new secondary school placement exam, TEOG. This study has got the features of a case study in which a case is analyzed in a detailed way. So in this study, the students' ideas have been taken about the whole of the exam and the perceptions of them on some items in the exam have been analyzed by the method of semi-structured interviewing.

As happens in qualitative research, in this study rather than random sampling, one of the purposive sampling methods, convenience sampling was used. 55 students who had taken TEOG exam were included into the study. The students were interviewed as a group of three. In order to make the interviews as a planned way, a form was prepared. The form consists of seven questions about the test items. The items which would be included into the study were selected by taking the ideas of three measurement and assessment experts and while defining the items, it was taken into account that the items ask students' to the reasoning abilities. The items were selected from the Turkish and history subtests and seven items were taken to the study to be analyzed. The students' ideas about the items and the system of TEOG were gathered by using the form. The ideas of students recorded by the researcher in a written way and the records were analyzed with the method of content analysis.

Discussion: As a result of this study, it was found that the students' have not liked this new system TEOG. They stated that the new system has not got the expected advantages. Rather than increasing the importance of the school, this new system has decreased the importance of the school courses especially at sixth and seventh grades. Most of the students emphasized that this exam did not discriminate the successful students from the less successful students, because most of the items were so easy to be done by everyone. However for the English subtest, the situation was inverse. Nearly all of the students remarked that English test was too hard for the exam. As for the results about the items, the surprising fact was occurred that the students found all of the deficiencies of the items. They analyzed the items and some of items were found as unnecessary and too long while some of them were qualified as important.

Result: At the end of this study, it has been found that the items should be analyzed before real exam application according to not only for psychometric properties but also stimulus based way. Analyzing the test takers' ideas about the items can give more precious information about the statistics. Also thanks to this study some the problems occurred in this new system have been manifested. So the system should be revised regarding the students' opinions. Ministry of National Educational should take into account these problems stated by the students and inform the shareholders of education system before the application of new testing system.

1. Giriş

Teknolojinin hızla gelişmesi her alanda büyük değişiklikler yaratmaktadır ve eğitim de bu alanların başında gelmektedir. Değişiklikleri izleyip takip edebilen, bilgiye sahip olmaktan çok bilgiye ulaşabilen, sorgulayan, eleştiren ve çözüm üreten yeni kuşaklara ihtiyaç duyulmakta ve bu ihtiyaca yönelik olarak eğitim sistemlerinde çeşitli değişikliklerin yapılması zorunlu hale gelmektedir (Şenel ve Gençoğlu, 2011). Teknolojiye paralel olarak güncellenen eğitim programları, eğitim sistemlerini etkilerken, bu sistemin en önemli öğelerinden biri olan sınav sistemleri de bu değişikliklere uyum sağlamak durumunda kalmaktadır. Değişen eğitim sistemleriyle güncellenen sınav sistemleri ülkemizde büyük tartışmalara yol açmaktadır, bu durumun nedeni ise öğrencilerin eğitim öğretim hayatlarını etkileyen önemli kararların söz konusu sınavlara dayalı olarak veriliyor olmasıdır. Bireylerin hayatında böylesine kritik rolü olan sınav sistemlerinde gerçekleştirilen değişikliklerin amacına hizmet edip etmediği araştırılması gereken konular arasında yer almaktadır.

Tüm ülkeler kademeler arası geçişte kafa karışıklıkları yaratmamak, öğrencileri mağdur etmek, yetenek ve ilgilerine göre yönlendirmeler yapmak ve adil bir sistem oluşturmak üzere çeşitli seçme ve yerleştirme sistemleri geliştirmekte, birde çok uygulama ile bireyleri bir üst öğrenim kurumuna yönlendirmektedir. Ülkemizde eğitim kademeleri arasındaki geçişler üç aşamada gerçekleşmekte, ilki ilkokuldan ortaokula geçişken, ikincisi ortaokuldan liseye geçiş aşamasıdır. Son aşama ise liseden yükseköğretim kurumlarına olan geçiştir. Kurum sayısının ve kontenjanların az olduğu, başvuran sayısının çok olduğu durumlarda söz konusu geçişlerin sınavla yapılması kaçınılmaz olmakta, her ne kadar zorunlu eğitim kapsamında olsa da değişen nitelikteki okullar için öğrenciler sınav sonuçları temel alınarak yönlendirme yapılmaktadır. Değişen şartlara uyum sağlamak için bu sınav sistemlerinde de çeşitli değişiklikler ve güncellemeler yapılmaktadır.

En fazla değişikliğin yaşandığı sınav sistemlerinden biri de orta öğretime geçiş sistemidir. Öğrencilerin temel eğitim kurumlarından orta öğretim kurumlarına yerleştirilmesi amacıyla uygulanan sınav sistemi, gerek eğitimcilerin gerekse veli ve öğrencilerin dahi takip edemediği bir hızla değişmektedir. Değişikliklere oldukça açık olarak nitelendirilebilecek orta öğretime geçiş sisteminin tarihçesi incelendiğinde, bu sürecin genel olarak geniş ölçekli sınavlarla yürütüldüğü görülmektedir. Sistemin genelinde, öğrenciler temel eğitim süreci boyunca farklı zamanlarda ülke çapında gerçekleştirilen geniş ölçekli sınav uygulamalarına katılmakta ve bu sınavlardan aldıkları puanlar ve temel eğitimdeki başarı düzeyleri göz önünde bulundurularak orta öğretim kurumlarına yerleştirilmektedir. Söz konusu sınav sisteminin yakın tarihine bakılacak olursa, ilk olarak 1999 yılında uygulanan Liselere Geçiş Sınavı (LGS) uygulaması 2004'te yerini Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sınavına (OKS) bırakmıştır. 2008 yılına kadar uygulamada kalan OKS 2009 yılında kaldırılmış ve 2009 yılından itibaren Seviye Belirleme Sınavı (SBS)'nin uygulandığı görülmektedir. Söz konusu iki sınav sistemi arasındaki farklar ise şu şekilde belirtilmektedir: OKS ortaokul düzeyindeki son sınıf olan 8. sınıf öğrencilerine yönelik olarak uygulanmış bir sınav sistemidir ve bu sınavda 6.,7. ve 8. sınıflar düzeyinde işlenen konuları kapsayan Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinden 25'er olmak üzere toplamda 100 madde yer almıştır. Ayrıca bu sistemin temel amacı, belirtilen derslere ilişkin uygulanan alt testler ile öğrencilerin söz konusu alanlardaki akademik yeteneklerini ölçmek olarak belirtilmiş ve söz konusu testlerin kapsamı ise bu derslerde öğretilen kavram, ilke ve genellemeleri kullanarak yorumlama, ilişkilendirme, analiz etme gibi zihinsel becerileri ölçmeye yönelik oluşturulmuştur (Deniz ve Kelecioğlu, 2005). OKS, uygulanan öğretim programı temel alındığında ölçmeye yönelik beklentileri belli düzeyde karşılayan bir sistem olmasına rağmen, öğrenci başarısını tüm yönleriyle değerlendirmede yetersiz kaldığı yönünde eleştirilmiştir. Ayrıca söz konusu sınav sisteminin matematik derslerine yönelik hazırlanan yeni öğretim programlarının amacı ve içeriğiyle yeterince uyumlu olmadığı (MEB, 2008) ve öğrenci başarısının telafisi olmayan tek bir sınavla ölçülüyor olmasının, öğrencilerde ve velilerde kaygı, stres ve gerilim gibi psiko-sosyal açıdan olumsuz tutumlara yol açtığı belirtilmiştir. Son olarak da OKS'nin öğrencileri okul dışı kaynaklara çokça yönlendiriyor olması (Tekbaş, 2009) bu sistemin eleştirilen yönlerinden biri olmuş ve söz konusu sistem 2008 yılında son kez uygulanmış ve yürürlükten kaldırılmıştır. O yıldan itibaren OKS yerine, çeşitli sınıf düzeylerinde kademeli olarak uygulanan SBS uygulanmaya başlanmıştır.

SBS ile ilköğretimde öğrenci performansını daha doğru ve çok yönlü olarak ölçebilecek ve öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına daha isabetli bir şekilde yönlendirmek amaçlanmıştır (Ocak, Akgül ve Yıldız, 2010). Bu sistem ilköğretim kurumlarının 6.,7. ve 8. sınıflarında; Görsel Sanatlar, Teknoloji ve Tasarım, Müzik, Beden Eğitimi, Rehberlik/Sosyal Etkinlikler dersleri dışındaki zorunlu derslerin öğretim programlarında yer alan içeriğine göre hazırlanmış ve ders yılı sonunda yapılan merkezi sınavlardan oluşmaktadır (Dönmez, 2009; MEB, 2008). Belirtilen üç farklı sınıf düzeyinde aynı derslerde farklı içerikler bulunduğundan, SBS'lerde uygulanan eğitim programları ve sınıf düzeyleri gözetilerek, kazanımlar çerçevesinde farklı sayıda madde bulunmaktadır (MEB, 2008). Her ne kadar sürece yayılmış ve daha kapsamlı bir ölçme ve değerlendirme sistemi olarak geliştirilse de, SBS uygulamaları da toplumda büyük eleştirilere yol

açmış, öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren sınav stresi yaşadığı, okul dışı kaynaklara yönelimin daha da arttığı belirtilmiştir. Söz konusu eleştirilere yanıt olarak SBS uygulamaları da 2012 yılında gerçekleşen eğitim sistemi değişikliği ile kaldırılmış ve Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi (TEOG) yürürlüğe koyulmuştur. 2012'de 81 ilin belirlenen bölgelerinde yapılan deneme uygulamalarıyla geliştirilen TEOG sistemi 2013-2014 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bu çalışma kapsamında ise TEOG sistemine ve maddelerine yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesini temel amaç olarak aldığı için oldukça yeni olan bu sisteme ilişkin daha detaylı bilgilerin verilmesi gerekli görülmüştür.

Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş (TEOG) Sistemi

TEOG sistemini daha iyi anlamak ve yorumlamak için, bu sisteme geçiş nedenlerinin incelenmesi gerekmektedir. Mevcut SBS uygulamalarından TEOG uygulamalarına geçiş yapılmasının nedenleri MEB (2014) tarafından şu şekilde açıklanmıştır: "Eğitimin doğasında var olan değişim ve gelişime paralel bir şekilde ortaöğretime geçiş sisteminin sürdürülebilir, dinamik ve esnek bir yapıda güncellenme gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda ortaöğretime geçiş sistemindeki uygulamalar,

- Öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirmek,
- Başarı değerlendirmesini sürece yaymak,
- Eğitim sürecinde öğretmenlerin ve okulun rolünü daha etkin kılmak,
- Ülke çapında müfredatın eş zamanlı uygulanmasını sağlamak,
- Öğretmenin meslekî performansını artırmak,
- Öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirmek,
- Okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmak,
- Telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak,
- Sınav kaygısını sürece yayarak azaltmak,
- Öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek,
- Orta ve uzun vadede ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikleri değerlendirmek amaçlarını gerçekleştirmek için yenilenmiştir."

TEOG sistemine geçilmesinin nedenlerine ilişkin açıklamalara ek olarak, bu sistem ile gerçekleşmesi planlanan yenilikler şu şekilde belirtilmektedir (MEB, 2014): "Telafi imkânının sağlanması, ortak sınavların iki okul gününde yapılması ve bu sınavların, sınav gününe kadar işlenen konuları kapsayacak olması, sınav sürelerinin bir yazılı süresi kadar olması, yanlış cevapların doğru cevapları etkilememesi, ortak sınavların ilerleyen zamanlarda açık uçlu soruları da içerecek olması ve her öğrencinin sınavlara kendi okullarında girebilmesi" bu sınav sistemi ile gerçekleşmesi öngörülen yenilikler olarak MEB tarafından belirtilmektedir. Daha esnek bir sınav sistemi gerçekleştirmek için uygulamaya konulan yeni sistemin amacı ise şu şekilde açıklanmaktadır: "Öğrencilerin okullarında girmekte oldukları yazılılardan bir tanesinin daha denetimli bir şekilde ortak yapılması ve öğrenci başarısının anlık performansa dayalı olarak değil geniş bir zaman dilimine yayılarak belirlenmesidir." Ayrıca daha sonraki yıllarda açık uçlu maddelerin de sınava dâhil edilmesi bu sistemin gerçekleştirmek istediği amaçlar arasında verilmiştir. Madde yapılarına getirilecek düzenlemeye ek olarak, bu sistem ile öğrencilerin devamsızlıklarını en aza indirmek de bir amaç olarak belirtilmiştir (MEB, 2014). Bu sisteme göre öğrenciler temel ders olarak nitelendirilen, Türkçe, Matematik, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Fen Bilgisi ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinden 20'şer maddeyle karşılaşmakta ve her alan için 40 dakikalık yanıtlama süresinde maddelere yanıt vermektedirler. Puanların hesaplanmasında düzeltme formülü uygulanmamakta, yani öğrencilerin yanlış yanıtları doğru yanıtlarını götürmemektedir. Ayrıca SBS ve OKS gibi, diğer geniş ölçekli sınav uygulamalarından farklı olarak, TEOG'da her öğrenci kendi okulunda sınava girmekte ve bu durumun öğrencilerin kaygı durumunda azalma sağlaması için gerçekleştirildiği belirtilmektedir. TEOG sınavı altı oturumdan oluşmakta ve günde üç oturum olacak şekilde iki günde gerçekleştirilmektedir (MEB, 2014). Her ne kadar esnek bir uygulama olduğu belirtilse de, bu sistemle ilgili olarak MEB tarafından yayınlanan açıklayıcı materyaller incelendiğinde, özel gereksinimli öğrenciler ve kaynaştırma öğrencileri için özel bir ölçme aracının geliştirilmediği ve bu öğrencilerinden de diğer öğrenciler ile aynı maddelere yanıt vermelerinin beklendiği görülmektedir. Bu durum da hem sınav uygulamasının esnekliğine gölge düşürmekte hem de mili eğitimin temel ilkelerinden olan eşitlik ilkesine ters düşmektedir.

MEB tarafından yapılan açıklamalar incelendiğinde, bu yeni ölçme ve değerlendirme sistemi, okula ve okul öğrenmelerine daha fazla önem veren, zaman açısından esneklik sağlayarak bireylerin kaygı düzeylerinin azalmasını sağlayan bir uygulama olarak tanıtılmaktadır. Fakat uygulama öncesi bu sistem hakkında, eğitim öğretim sürecinin en temel ögesi olan öğrencilerden görüş alınıp alınmadığına ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yalnızca 81 ilin pilot bölgelerinde öğretmen görüşlerine başvurulduğu belirtilmekte fakat bu görüşler de detaylı olarak verilememekte, yalnızca olumlu sonuçlara ulaşıldığı belirtilmektedir. Böylesine köklü bir değişim sırasında hiçbir ayrıntısına değinilmeden yapılan pilot çalışmaların etkililiğinin de sorgulanmaya açık olduğu bir gerçektir. Ayrıca eğitim sistemi içinde hayati bir role sahip eğitim fakülteleri akademisyenlerinden herhangi bir görüş alınmamış olması, söz konusu uygulamanın bilimselliğine de şüphe ile yaklaşılmasına neden olmaktadır.

TEOG uygulamasının bireysel kanılar gözetilerek 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren kaldırılmasının ardından yürürlüğe koyulan Merkezi Sınav uygulaması ise daha önceki uygulamalardan LGS ve OKS'ye benzemekte, sadece 8. Sınıf öğrencilerine uygulanmaktadır. Sözel ve sayısal alan olmak üzere iki oturumda gerçekleşen bu sınavda, TEOG'da yer alan dersler aynen yer almakta ancak T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin madde sayısının ve katsayılarının düşürüldüğü görülmektedir. Ayrıca TEOG'dan farklı olarak düzeltme formülü uygulanmakta ve bireylerin 3 yanlış yanıtı için 1 doğru yanıtı silinmektedir (MEB, 2019).

Uygulanmış ve uygulanmakta olan orta öğretime geçiş sistemlerine ilişkin yapılan çalışmalara incelendiğinde, alan yazında daha önceki sınav sistemi olan SBS hakkında öğretmen ve öğrenci görüşlerini ve söz konusu sistemlerin etkililiğini inceleyen çalışmaların mevcut olduğu görülmüştür (Argon ve Soysal; 2012; Çeçen, 2011; Gündoğdu, Kızıldaş ve Çimen, 2010). Fakat yapılan çalışmaların yalnızca görüş alımıyla ve uygulamalarla ilişkili değişkenlerin incelenmesiyle (Anıl ve Güzeller, 2011; Doğan ve Sevindik, 2011) sınırlı kaldığı, hiçbir çalışmanın uygulanan maddeler hakkında görüş alınmasına ilişkin olarak gerçekleştirilmediği görülmüştür. TEOG sistemine ilişkin öğrenci görüşlerinin alındığı sınırlı sayıda çalışmalardan biri Taşkın ve Aksoy (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir. Erzurum ili örneği temel alınarak yürütülen çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen TEOG Sistemi Hakkında Öğrenci Görüşleri Ölçeği kullanılarak veriler toplanmıştır. Ölçekten elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin bu sistemi telafi olanağı sağlaması, kendi okullarında sınava girmesi, müfredat merkezli olması öğrenciler tarafından sistemin olumlu yönleri olarak belirlenmiştir. Öğretmenler ise düzeltme formülü kullanılmamasını madde ayırt edicilik değerlerinde azalmaya neden olarak belirtmiş ve sistemin olumsuz niteliği olarak belirtmiştir. TEOG sistemine ilişkin öğrenci görüşlerinin incelendiği çalışmalarda ise SBS'ye göre öğrenciler üzerindeki stresin azalmış olduğu (Atila ve Özekan, 2015; Görmez ve Coşkun, 2015); telafi hakkının motive edici bir etkisinin olduğu (Öztürk ve Aksoy 2014, Şad ve Şahiner, 2016) belirlenmiştir.

Yakın zamanda gerçekleştirilen detaylı çalışmalardan biri ise orta öğretime geçiş sistemi üzerine yazılmış lisansüstü tez ve makalelerinin incelendiği çalışmadır (Taşkın ve Aksoy, 2019). Çalışmada 53 tez ve 85 makale incelemeye alınmış, nitelikten ziyade çalışmaların türünün, yayımlandığı dergilerin, veri analiz yönteminin ve uygulanan sistemin ne olduğunun incelendiği belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre en fazla araştırılan geçiş sisteminin SBS olduğu, en sık kullanılan veri analiz tekniğinin içerik analizi olduğu ve çalışmalarının büyük çoğunluğunun tarama modelinde gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Alan yazında yer alan çalışmalar incelendiğinde, söz konusu sınav uygulamalarına ilişkin öğrenci- öğretmen-okul yöneticisi görüşleri alınmış ya da sınav uygulamalarının geçerliği, güvenilirliği farklı değişkenlerle ya da farklı tekniklerle ilişkilendirilerek incelendiği belirlenmiştir. Sistemin en önemli paydaşlarından bir olan öğrencilerin maddelere ve sisteme ilişkin görüşlerinin incelenmemiş olması bir ihtiyaç olarak belirlenmiştir. Gerek maddeler hakkında öğrenci görüşlerinin belirlenmesini sağlayacak bir çalışmaya rastlanmaması, gerekse yeni sistem hakkında öğrenci görüşlerine ihtiyaç duyulması gözetilerek, bu ihtiyaca cevap olacak nitelikte bir çalışma yapılmasına karar verilmiştir.

Bu çalışma öğrencilerin TEOG uygulamasının alt testlerinde yer alan belli maddelere ilişkin görüşlerini ve algılarını belirleyecek olması özelliği ile bir ilk niteliğindedir. Bu çalışma sayesinde, testlerde yer alan maddelerin geçerlik, madde güçlük ve ayırtedicilik gibi psikometrik özelliklerinden ziyade uyarıcı olarak nasıl işlediği hakkında bilgi edinilmiştir. Ayrıca bu çalışma yeni orta öğretime geçiş sistemi hakkında öğrenci görüşlerinin belirlenmesine olanak sağlamış ve bu yönüyle de TEOG sistemine ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlendiği bir ilk niteliğindedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada öğrenciler ve kamuoyu tarafından benimsenen ancak yeterince bilimsel ve ampirik çalışma olmaksızın uygulamadan kaldırılan TEOG'da yer alan maddelerden bir kısmına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi ve öğrencilerin TEOG sistemi hakkında düşüncelerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Ayrıca alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde, herhangi bir test uygulamasında yer alan maddelere yönelik öğrencilerin algılarını ve

görüşlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmaların mevcut olmadığı belirlendiği için, bu çalışmada TEOG'a ilişkin genel öğrenci görüşü almak ikinci plana alınarak, öğrencilerin bu uygulamada yer alan maddeleri algılama biçimlerini belirlemek temel amaç olarak alınmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı 2013-2014 eğitim öğretim yılı birinci döneminde ilk kez uygulamaya geçirilen yeni sınav sistemi TEOG'da yer alan belli alt testlerdeki önceden belirlenmiş bazı maddeler için öğrencilerin görüşlerini almaktır. Bu genel amaç çerçevesinde, diğer sistemlere göre birçok yeniliği barındıran TEOG sistemine ilişkin öğrencilerin görüşleri belirlenmiş ve ölçme ve değerlendirme uzmanları tarafından belirlenen bazı test maddelerinin uyarıcı olarak nasıl işlediklerine ilişkin öğrenci görüşleri incelenmiştir.

2. Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırmaların içinde yer alan bir durum çalışmasıdır. Nitel araştırmalar geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi zor olan sorulara yanıt aramak için kullanılmakta ve bu çalışmalarda hipotezler kesin ve açık olarak belirtilmemektedir. Ayrıca nitel araştırmalar araştırmalar nicel araştırmalarda olduğu gibi kesin ifadelerle sonlanmamakta, çalışma sonunda alternatif görüşler üretilmektedir. Nitel araştırmalarda daha sınırlı durumların derinlemesine incelenmesi ve analiz edilmesi ön plandadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışma belirtilen tüm nitelikleri taşıdığı için nitel araştırmalar içinde yer almakta ve TEOG uygulamasını ayrıntılı olarak tanıtan bir durum çalışması niteliğindedir.

Bu çalışma, TEOG uygulamasında yer alan maddeler hakkında ve genel olarak yeni ölçme ve değerlendirme sistemi hakkında öğrenci görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bir durum çalışmasıdır. Mevcut durumun olduğu gibi ortaya çıkarılmasını amaçlayan bu çalışmanın verileri görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Nitel bir çalışma olarak gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında elde edilen veriler kategorisel içerik analizi ve frekans analizi ile analiz edilmiştir

Çalışma Grubu

Bu çalışma nitel bir çalışma olarak tasarlandığı için genelleme amacı güdülmemiş ve seçkisiz örneklem belirleme yöntemleri yerine ulaşılabilen gruplar tercih edilerek çalışma gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmaların doğası gereği örneklemin evreni temsilciliğinde ziyade belirlenen bir durumun/bireyin derinlemesine incelenmesi ön plandadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu nedenle seçkisiz olmayan yöntemlerden amaçsal örnekleme yöntemi kullanılarak 2013-2014 eğitim öğretim yılı ilk yarıyılında uygulanan ilk TEOG sınavına katılmış öğrencilerden uygun örnekleme tekniği kullanılarak çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında TEOG maddeleri ve uygulamanın geneli hakkında görüşlerine başvuru öğrenciler Bursa'da iki farklı devlet ortaokulunda öğrenim görmekte olan 8. sınıf öğrencileridir. Söz konusu öğrencilerle ilgili görüşmelerin yapılması için öncelikle okul müdürlerinden izin alınmış, öğrenci ve veli onam formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler doyum noktasına ulaşıncaya kadar görüşmelere devam edilmiş ve araştırma yaşları 14 ile 15 arasında değişen 29 kız, 26 erkek toplam 55 öğrencinin görüşleriyle yürütülmüştür.

Veri Toplama Yöntemleri

Çalışma kapsamında öğrencilerine görüşlerine sunulacak maddelerin seçiminde ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşleri temel alınmıştır. Çalışma kapsamında incelenecek maddeler belirlenirken, öğrencilerin üzerinde yorum yapabileceği, hatırlama düzeyinden daha üst bilişsel düzeylerde ölçme yapmayı amaçlayan maddeler göz önünde bulundurulmuş ve incelemeler üç ölçme ve değerlendirme uzmanı ile yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda Türkçe, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Fen Bilgisi ve Teknoloji alt testlerinde yer alan toplam on madde için öğrencilerin görüşlerine başvurulmasına karar verilmiştir. TEOG'da yer alan İngilizce, matematik ve din kültürü alt testlerinde yer alan maddelerin incelemeye alınmamasının nedeni ise, bu alandaki maddelerin genelinin hatırlama düzeyinde ölçmeler yapacak şekilde hazırlanmış olmasıdır. Bu durum da öğrencilerin yorum güçlerinin azaltacağından, bu alanlardan madde seçilmemiştir. Çalışma kapsamında yapılacak görüşmelerin süresi göz önünde bulundurularak madde sayısı uzman görüşleri doğrultusunda on madde sınırlandırılmıştır. Bu makale kapsamında ise belirlenen sayfa sayısına uymak adına incelenen on maddeden Türkçe ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilişkin alt testlerinde yer alan yedi maddeye ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Hazırlanan değerlendirme formu temel alınarak öğrencilerle üçlü gruplar halinde görüşmeler gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin her maddeye ilişkin görüşlerini bir tartışma ortamında ifade etmesi sağlanmıştır. Öncelikli olarak öğrencilerden her maddeyi yanıtlaması beklenmiş, ardından ise değerlendirme formunda yer alan maddeler öğrencilere sunulmuştur. Araştırmacı tarafından gerekli görülen durumlarda çeşitli yönlendirmeler yapılmış, bireylerin görüşlerini eksiksiz olarak belirtmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Söz konusu görüşmeler altı iş günü sürmüş ve okul yöneticileri tarafından sağlanan sessiz bir ortamda görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışma kapsamında öğrencilerin maddelere ve TEOG sistemine ilişkin görüşlerinin toplanmasını sağlayacak bir değerlendirme formu oluşturulmuş ve belirlenen 10 maddeye ilişkin bu formda yer alan maddeler öğrencilere sunulmuştur.

Araştırmaya alınan maddelere ilişkin öğrenci görüşleri araştırmacı tarafından geliştirilmiş bir değerlendirme formu kullanılarak toplanmıştır. Değerlendirme formunun oluşturulması sırasında çoktan seçmeli maddelerin taşıması gereken nitelikler (Haladayna, 1997) ve araştırmanın amacı temel alınmıştır. Değerlendirme formu, TEOG sınavında yer alan Türkçe, T. C. İnkılap Tarihi ve Fen Bilgisi ve Teknoloji alt testlerinden incelemeye alınan maddelere ilişkin öğrencilerin görüşlerini belirtebilecekleri "evet- hayır" formunda 7 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu form geliştirildikten sonra, beş ölçme ve değerlendirme uzmanı ile iki Türk Dili uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda revize edilen değerlendirme formu evet- hayır şeklinde cevaplanabilecek yedi maddeden oluşmakta ve her evet hayır maddesinin altında öğrencilerden gelecek cevaba göre, söz konusu düşüncesini derinleştirmesini sağlayacak açık uçlu maddeler yer almaktadır. Değerlendirme formunun en son kısmında ise, öğrencilerin TEOG sistemine ilişkin görüşlerini belirtecekleri bir alan bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

Veriler nitel araştırmalarda kullanılan bir analiz türü olan içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi; iletişimin görünen içeriğinin nesnel, sistematik ve nicel yollardan betimlenmesi (Berelson, 1952; akt. Gökçe, 2006) olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada iletişim ögesi olarak, bireylerin değerlendirme formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplar alınmıştır. Görüşmeler sırasında elde edilen veriler, değerlendirme formunda yer alan ve öğrencilere yöneltilen sorular temel alınarak kategorileştirilmiş ve içerik analizinin türleri olan kategorisel analiz ve frekans analizi yöntemleri uygulanarak incelemeye alınan her TEOG maddesi için belirtilen görüşlerin yüzdeleri ve frekansları tespit edilmiştir. Değerlendirme formunda yer alan son soru olan ve öğrencilerden uygulamaya ilişkin düşüncelerini genel olarak belirtmelerinin istediği maddeye verilen cevaplar ise, özetleyici içerik analizi ile incelenmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

Bu kısımda çalışma kapsamında öğrencilerin görüşüne sunulan TEOG maddeleri ve değerlendirme formuna göre toplanan öğrenci görüşleri içerik analizi uygulanarak sunulmuştur. Bulguların sunulmasında maddelerin MEB tarafından yayınlanan A kitapçığındaki soru numaraları temel alınmıştır. Daha öncede belirtildiği gibi üç alt testte yer alan toplam on maddeye ilişkin öğrenci görüşleri toplanmıştır, fakat makale kapsamındaki sayfa sınırlamasından dolayı yedi maddeye ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Türkçe Alt Testinde Yer Alan Maddelere Yönelik Öğrenci Görüşleri

Çalışma kapsamında Türkçe alt testinde yer alan üç madde incelemeye alınmıştır ve her maddeye ilişkin öğrenci görüşleri maddelerin A kitapçığındaki sıralamaları gözetilerek sunulmuştur.

9 nolu Türkçe maddesine ilişkin öğrenci görüşleri

9. Günümüzde insanlara pek çok şekilde çeşitli bilgiler sunulmaktadır. Bu bilgilerin niçin sunulduğu konusunda bazı hususların tüketicilerle paylaşılması gerekir. Örneğin reklamlarda ürünlerin hep olumlu, göz alıcı taraflarının öne çıkarıldığı, diğer hususlar üzerinde çok fazla durulmadığı görülmektedir. Bu durum bilinçli bir tüketici olmayı maalesef engellemektedir.
- Bu metne göre, aşağıdakilerden hangisinin yapılması bilinçli bir tüketici olmayı sağlar?
- A) Reklamlarda ürünlerin nasıl kullanılması gerektiğine dikkat çekilmelidir.
 B) Reklamlarda sağlığa faydalı ürünler tanıtılmalıdır.
 C) Reklamlar, toplumun bütün kesimlerine hitap edecek şekilde düzenlenmelidir.
 D) Reklam ürünlerinin hem artıları hem eksileri gösterilmelidir.

Şekil 1. 9 Nolu Türkçe Alt Testi Maddesi

Şekil 1.'de verilen madde okuduğunu anlama becerisini ölçmeyi amaçlayan bir maddedir ve adayların paragraftan çıkarım yapma becerisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri uzman görüşlerine dayanılarak geliştirilen yedi maddelik değerlendirme formu ile incelenmiştir. Her soru için söz konusu madde 55 öğrencinin

görüşüne sunulmuştur ve elde edilen görüşler değerlendirme formunda yer alan kriterler gözetilerek kategorisel içerik analizine tabi tutularak incelenmiştir.

1. Soru bir defa okuyunca anlayabileceğin açık ve yalın bir dille yazılmış mı? Bu maddenin ilk okuyuşta anlaşılır olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %85'i tarafından sorunun anlaşılır bulunduğu belirlenmiştir. Maddeyi anlaşılır bulan öğrenciler bu maddenin ölçtüğü yapıyı genel olarak okuduğunu anlama ve neden sonuç ilişkisi bulma olarak nitelendirirken, özelden bilinçli tüketici olmanın koşullarının ve reklamlardaki özelliklerin neler olması gerektiğinin ölçüldüğü belirtilmiştir. Maddeyi ilk okuyuşta anlayamadığını belirten grup ise, paragrafın karmaşık olduğunu ve gereksiz bilgilerle uzatılmış olduğunu belirtmiştir.

2. Soru senin sınıf düzeyine uygun mu? 9. maddenin öğrencilerin sınıf düzeyine uygun olup olmadığını incelendiği bu soruda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%85), bu maddenin kendi sınıf düzeylerine uygun olmadığını ve çok daha kolay olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. İncelemeye katılan 55 kişiden yalnızca 8'i bu maddenin genel okuma anlama etkinlikleri altında yer aldığını ve sınıf düzeylerine uygun olduğunu düşündükleri belirtmiştir.

3. Soru derste öğrendiğin önemli bir bilgiyi mi sormuş? Bu madde ile önemli bir bilginin yoklanıp yoklanmadığı öğrencilerin görüşlerine sunulduğunda, öğrencilerin yaklaşık %90'ının bu maddenin önemli bir bilgiyi ölçmediği konusunda uzlaştığı belirlenmiştir. Maddenin önemli bir bilgiyi ölçmediğini düşünen öğrencilerin gerekçeleri arasında sorunun bilgi sorusu olmadığı, dilbilgisine odaklanmadığı vurgulanmış ve ayrıca paragraf sorularının çok sık sorulduğunu, bunlara ek olarak bir diğer yazın türü olan şiirin de kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Maddenin önemli olduğunu düşünen altı kişinin, ikisi neden önemli olduğu konusunda bir gerekçe belirtmezken, dört kişinin paragrafın konusunu ilginç bulduğu ve bu nedenle maddeyi de önemli olarak nitelendirdikleri belirlenmiştir.

4. Sana göre bu sorunun birden çok doğru yanıtı var mı? Maddeye ilişkin tek bir doğru yanıtın olup olmadığını inceleyen bu madde de, grubun büyük çoğunluğu tek bir seçeneğin doğru olduğunu belirtirken, dokuz kişi seçenekler arasında seçim yapmakta zorlandıklarını belirtmiştir. Doğru yanıt olan D seçeneğine ek olarak A ve C seçeneklerinin çok benzer bilgiler içerdiğini belirten öğrencilerin yanı sıra, 46 kişi tarafından doğru yanıt dışındaki tüm seçeneklerin oldukça net olduğu belirtilmiştir.

5. Soruda gereksiz olduğunu düşündüğün herhangi bir bilgi verilmiş mi? İncelenen maddede gereksiz bir şeyin olup olmadığını incelemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, yine çoğunluğun bu madde de gereksiz bir bilgi olmadığı konusunda uzlaştığı görülmektedir. Maddenin uzunluğunun ideal olduğu öğrencilerin %80'i tarafından belirtilmiştir. Maddede gereksiz bilgilerin yer aldığına ilişkin yapılan yorumlar ise, paragrafın konusunun sıradan ve gereksiz olarak algılanmasıyla ilgilidir. Ayrıca dört öğrenci tarafından maddenin tamamıyla gereksiz olduğu belirtilmiştir.

6. Bu soru senin için zor bir soru muydu? İncelenen maddenin öğrencilere göre güçlük düzeyinin belirlenmesini amaçlayan soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, neredeyse tüm öğrencilerin soruyu kolaylıkla çözdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu maddeyi kolaylıkla yanıtlamasını sağlayan gerekçelerin arasında, kitap okuma alışkanlıklarının ve sorunun net olmasının ağırlıklı olarak yer aldığı görülmektedir. Maddeyi zor bulan iki kişi ise, seçeneklerin karmaşık olmasının maddeyi zorlaştırdığını belirtmişlerdir.

7. Bu soru derste çözdüklerine ya da ders kitabındaki sorulara benziyor mu? Öğrencilerin derslerde benzer sorularla karşılaşmış olup olmadığını belirlemeye çalışan bu soruya ilişkin yanıtları incelendiğinde, çoğunluğun derste benzer maddelerle karşılaşmadıklarını belirttikleri gözlenmiştir. Grubun %20'lik kısmı ise derslerde benzer sorular çözdüklerini ve öğretmenlerinin gereken bilgileri verdiğini belirtmiştir. Derste benzer sorular çözmediğini belirten grupsa, benzer soruların kaynak kitaplarda yer aldığını fakat ders kitaplarında olmadığını belirtmiştir.

Değerlendirme formunda yer alan sorulara göre öğrencilerin bu maddeye ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Öğrencilerin Türkçe alt testinde yer alan 9 nolu maddeye verdikleri yanıtlar incelendiğinde özetle şu sonuçlara ulaşılmaktadır: Söz konusu maddenin okuduğunu anlama becerisini ölçmeye yönelik olduğu öğrenciler tarafından anlaşılmıştır, dolayısıyla madde ölçmek istediği özelliği ölçer nitelikte algılanmaktadır. Okuduğunu anlama becerisini ölçmesinden dolayı öğrencilere göre önemli bir bilgi ölçülmemiştir. Ayrıca madde ayırt edici olarak nitelendirilmemiş, tüm öğrenciler tarafından doğru yanıtlanacak bir madde olarak belirtilmiştir. Derste benzer soruların çözülmediği ve ders kitabında benzer soruların yer almadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

11 Nolu Türkçe alt testi maddesine ilişkin öğrenci görüşleri

11. Yaz güneşinin altında, derileri pırl pırl yanan kahverengi atların çektiği renk renk yarış arabalarının hızla meydanı döndükleri canlandı gözlerimin önünde. Arabaları çeken atlar kadar gergin, ter içinde kalmış sürücülerin haykırıışları yankılandı kulaklarımda.

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Örneklemeleden yararlanılmıştır.
- B) Devrik cümlelere yer verilmiştir.
- C) İkilemelere başvurulmuştur.
- D) Olay, birinci kişi ağızından anlatılmıştır.

Şekil 2. 11 Nolu Türkçe Alt Testi Maddesi

Şekil 2.'de verilen Türkçe alt testinde yer alan 11 nolu madde dilbilgisine ilişkin ölçme yapmayı amaçlayan bir maddedir ve paragrafta yer alan cümlelerde kullanılan dil anlatım özelliklerinin öğrenciler tarafından belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu maddeye ilişkin çalışma grubundaki 55 öğrenciden değerlendirme formu kullanılara görüş alınmıştır.

1.Soru bir defa okuyunca anlayabileceğin açık ve yalın bir dille yazılmış mı? Türkçe alt tesinde yer alan 11. maddenin anlaşılabilirliği hakkında elde edilen öğrenci görüşleri incelendiğinde, grubun %80'inin maddeyi oldukça açık bulunduğu belirlenmiştir. Soruyu anlaşılır bulmayan %20'lik grup ise, söz konusu dilbilgisi yapısının paragrafta olup olmadığını belirlenmesi için her seferinde tekrar okumaları gerektiği ve bu durumun da soruyu zorlaştırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca bu %20'lik grupta yer alan beş kişi anlatım özelliklerinin daha önceki yıllarda işlendiği ve sınav sırasında hatırlamakta zorluk çektiklerini belirtmişlerdir.

2. Soru senin sınıf düzeyine uygun mu? İncelenen maddenin öğrencilerin düzeyine uygun olup olmadığını belirlenmesini amaçlayan soruya öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, grubun çoğunluğunun sorunun daha önceki yıllarda işlenen anlatım özellikleri bilgisini gerektirdiği, dolayısıyla bu maddeyi bir önceki sınıf düzeyinde daha kolay yanıtlayabileceklerini belirtmişlerdir. Grupta yer alan 12 kişi ise bu maddenin sınıf düzeylerine uygun olduğunu belirtmiş ve bu durumun nedeni olarak da cümle çeşitlerini 8. sınıfta işlediklerini sunmuşlardır.

3. Soru derste öğrendiğin önemli bir bilgiyi mi sormuş? İncelenen maddenin önemli bir bilgiyi ölçüp ölçmediği öğrenci görüşlerine sunulmuştur ve öğrenciler tarafından verilen yanıtlar incelendiğinde, bu maddede ölçülen bilgiyi önemli bulan öğrencilerin grubun yaklaşık %70'ini oluşturduğu belirlenmiştir. Bu maddenin önemli olduğunu düşünen öğrencilerin bu görüşlerine ilişkin gerekçeleri, söz konusu dilbilgisi konularının derslerde çok sık işlenen konular olduğu, daha önceki yıllarda da işlendiği ve sınavda çıkacak gerekçesiyle derslerde vurgulandığıdır. Bu maddede ölçülen bilgiyi önemsiz bulan öğrencilerin ise toplam grubun %31'ini oluşturmaktadır ve bu öğrenciler görüşlerini maddenin kolay olması ve günlük hayatta kullanımı olmadığını belirterek gerekçelendirmişlerdir.

4. Sana göre bu sorunun birden çok doğru yanıtı var mı? Maddenin tek bir doğru yanıtı olup olmadığını incelendiği soruya ilişkin tüm öğrencilerin aynı fikirde olduğu belirlenmiştir. Bu maddenin bir bilgi sorusu olduğu belirtilmiş ve ölçülen dilbilgisi yapısının bilinmesi durumunda sorunun yalnızca tek doğru yanıtı olduğu öğrencilerin tümü tarafından ifade edilmiştir.

5. Soruda gereksiz olduğunu düşündüğün herhangi bir bilgi verilmiş mi? İncelenen maddede gereksiz bir bilginin olup olmadığını incelemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, yine çoğunluğun bu madde de gereksiz bir şey olmadığı konusunda anlaştığı görülmektedir. Maddenin uzunluğunun da ideal olduğu öğrencilerin %91'i tarafından belirtilmiştir.

6. Bu soru senin için zor bir soru muydu? İncelenen maddenin öğrencilere göre güçlük düzeyinin belirlenmesini amaçlayan soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, grubun %73'ünün maddeyi kolay bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu maddeyi kolaylıkla yanıtlamasını sağlayan gerekçelerin arasında, maddenin bilgi düzeyinde ölçme yaptığı, önceki yıllarda işlenen konuları içerdiği ve benzer çok fazla madde çözüldüğü gerekçeleri yer almaktadır. Maddeyi zor bulan 15 kişi ise, maddeyi yanıtlamak için kullanılması gereken önceki bilgileri hatırlamakta zorlandıklarını, seçeneklere göre paragrafi tekrar okumaları gerektiğini ve maddenin yalnızca ezber bilgi sorduğunu ve bu nedenle de zor bulduklarını belirtmişlerdir.

7. Bu soru derste çözdüklerine ya da ders kitabındaki sorulara benziyor mu? Derslerde benzer sorularla karşılaşmış karşılaşılmadığını belirlemeye çalışan bu soruya öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, çoğunluğun derste soru çözümlerini belirttikleri gözlenmiştir. Öğrencilerin %45'lik kısmı ise ders kitabında benzer sorular olmamasına rağmen, öğretmenlerin derslere ek kaynaklar getirdiğini ve derslerde benzer sorular çözdüklerini belirtmişlerdir. Derste benzer sorular çözmediğini belirten grupsa, benzer soruların kaynak kitaplarda yer aldığı fakat ders kitaplarında olmadığını belirtmişlerdir.

Türkçe alt testinde yer alan ve dil ve anlatım özelliklerini ölçmeyi amaçlayan bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri özetlenecek olursa; tüm öğrenciler bu maddenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu maddenin tamamen bilgi düzeyinde ölçme yaptığı ve ders kitaplarında benzer maddelerin yer almadığı belirlenmiştir. Tüm öğrencilere göre maddenin tek bir doğru yanıtı bulunmaktadır. Ayrıca bu madde ile yalnızca 8. sınıf bilgileri değil, önceki yıllarda edinilen bilgiler de yoklanmaktadır.

Türkçe alt testine ilişkin incelemeye alınan son madde olan 12. Maddeye ilişkin öğrenci görüşleri de değerlendirme formunda yer alan sorular gözetilerek belirlenmiş ve sırasıyla verilmiştir.

12 Nolu Türkçe alt testi maddesine ilişkin öğrenci görüşleri

12. Bilim adamları, henüz yaratıcılıkla ilgili genler konusunda konuşmuyor. Bir yaratıcılık geni var mı? Bilmiyoruz. Ama sanatçı aileleri biliyoruz. Onlara bakacak olursak böylesi bir genin varlığına inanmamız gerekiyor.

Yazar, bu metinle aşağıdaki soruların hangisine cevap vermiştir?

- A) Yaratıcılıkla bilimin ne gibi bir ilişkisi vardır?
- B) Yaratıcılık doğuştan gelen bir özellik midir?
- C) Yaratıcılık hakkında sanatçılar ne diyor?
- D) Yaratıcılık herkeste bulunur mu?

Şekil 3. 12 Nolu Türkçe Alt Testi Maddesi

Şekil 3.'de verilen 12 nolu Türkçe maddesi okuduğunu anlama becerisini ölçmeyi amaçlayan bir maddedir ve paragrafta yanıt verilen sorunun seçeneklerden hangisinde yer aldığı belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri uzman görüşlerine dayanılarak geliştirilen 7 maddelik form ile incelenmiştir. Her soru için söz konusu madde 55 öğrencinin görüşüne sunulmuştur ve her soru için elde edilen görüşler içerik analizine tabi tutularak incelenmiştir.

1. Soru bir defa okuyunca anlayabileceğin açık ve yalın bir dille yazılmış mı? Bu maddenin ilk okuyuşta anlaşılır olup olmadığını belirlemeye amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %80'i tarafından sorunun anlaşılır bulunmadığı belirlenmiştir. Maddeyi anlaşılır bulan öğrenciler bu maddenin ölçtüğü yapıyı genel olarak okuduğunu anlama becerisi olarak nitelendirirken, maddenin ilk okuyuşta anlaşılır olmadığını belirten öğrenciler seçeneklerin karmaşık olduğunu ve biyoloji ve genetik hakkında da bilgi sahibi olmanın soruyu daha iyi anlamak için bir gereklilik olduğunu düşünmektedirler.

2. Soru senin sınıf düzeyine uygun mu? Söz konusu maddenin sınıf düzeyine uygunluğunun incelendiği bu soruda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%73), bu maddenin kendi sınıf düzeylerine uygun olmadığı çok daha basit olduğunu ve sadece yorum yapma becerisine dayandığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. İncelemeye katılan 55 kişiden 15'i bu maddenin genel okuma anlama etkinlikleri altında yer aldığını ve sınıf düzeylerine uygun olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

3. Soru derste öğrendiğin önemli bir bilgiyi mi sormuş? Bu madde ile önemli bir bilginin yoklanıp yoklanmadığı öğrencilerin görüşlerine sunulduğunda, öğrencilerin yaklaşık %73'ünün bu maddenin önemli bir bilgiyi ölçmediği konusunda uzlaştığı görülmektedir. Maddenin önemli bir bilgiyi yoklamadığını düşünen öğrencilerin gerekçeleri arasında sorunun bilgi sorusu olmadığı, dilbilgisine odaklanmadığı belirtilmiştir. Maddenin önemli olduğunu düşünen grup ise, paragrafın konusunu ilginç bulduğunu ve yorumlama becerisinin önemli bir beceri olduğunu belirtmiş ve bu nedenle maddeyi de önemli olarak nitelendirmişlerdir.

4. Sana göre bu sorunun birden çok doğru yanıtı var mı? Maddeye ilişkin tek bir doğru yanıtın olup olmadığını inceleyen bu madde de, grubun çoğunluğu tek bir seçeneğin doğru olduğunu belirtirken, 18 kişi seçenekler arasında eleme yapmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Doğru yanıt olan D seçeneğine ek olarak B ve C seçeneklerinin çok benzer bilgiler içerdiğini belirten öğrencilerin yanı sıra, 37 kişi tarafından doğru yanıt dışındaki tüm seçeneklerin

oldukça net olduğu belirtilmiştir. Ayrıca tek bir yanıtın doğruluk içerdiğini belirten grup tarafından genlerin doğuştan gelmesinin bilinmesi durumunda bu maddenin tek bir doğru yanıtı kaldığı belirtilmiştir.

5. Soruda gereksiz olduğunu düşündüğün herhangi bir bilgi verilmiş mi? İncelenen maddede gereksiz bir bilginin olup olmadığını incelemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, yine çoğunluğun bu madde de gereksiz bir bilgi olmadığı konusunda anlaştığı görülmektedir. Madde uzunluğunun ideal olduğu öğrencilerin %76'sı tarafından belirtilmiştir. Bu maddenin TEOG'da yer almasının gereksizliğine ilişkin yapılan yorumlar ise, paragrafın konusunun sıradan ve gereksiz olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Ayrıca paragrafta soruyu cevaplamaya yetecek bilgiden fazlasının yer aldığı, bu durumun da konu akışını bozduğunu belirten beş öğrenci bulunmaktadır.

6. Bu soru senin için zor bir soru muydu? İncelenen maddenin öğrencilere göre güçlük düzeyinin belirlenmesini amaçlayan soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin çoğunun bu maddeyi zor bir madde olarak nitelendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Maddeyi zor bulan grup, bu durumun gerekçesini, seçeneklerin karmaşık olmasına, maddenin yorum becerisi gerektirmesine bağlarken, maddeyi kolay bulan öğrencilerin bu maddeyi kolaylıkla yanıtlamasını sağlayan gerekçelerin arasında, kitap okuma alışkanlıklarının ve sorunun net olmasını yer aldığı görülmektedir.

7. Bu soru derste çözdüklerine ya da ders kitabındaki sorulara benziyor mu? Öğrencilerin derslerde benzer sorularla karşılaşmış ve karşılaşmadığını belirlemeye çalışan bu soruya ilişkin öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, çoğunluğun derste soru çözmediklerini belirttikleri gözlenmektedir. %25'lik kısım ise ders kitaplarında çoktan seçmeli madde olarak olmasa da etkinlik olarak benzer soruların yer aldığını ve bundan dolayı benzer soruları derslerde çözdüklerini ve öğretmenlerinin gereken bilgileri verdiğini belirtmiştir. Derste benzer sorular çözmediğini belirten grupsa, benzer soruların kaynak kitaplarda yer aldığını fakat ders kitaplarında olmadığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Türkçe alt testinde yer alan 12 nolu maddeye ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar incelendiğinde özetle şu sonuçlara ulaşılmaktadır: Bu madde okuduğunu anlama becerisini ölçmektedir. Derste benzer soruların çoktan seçmeli madde olarak yer almadığı fakat etkinlik olarak bulunduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunun yorumlama ve okuduğunu anlama becerisini önemsiz olarak düşündüğü belirlenmiştir. Seçeneklerin benzer ve karmaşık olmasının soruyu öğrencilerin çoğu için zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testine İlişkin İncelenen Maddelere Yönelik Öğrenci Görüşleri

TEOG'da yer alan alt testlerden biri de İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük testidir ve sınava giren öğrenciler bu alandan 20 maddeye yanıt vermektedirler. Bu çalışma kapsamında bu alt testte yer alan dört madde öğrencilerin görüşüne sunulmuş ve hazırlanan değerlendirme formuna göre maddelere ilişkin öğrenci görüşleri toplanmıştır. Öğrenci görüşlerine sunulan maddeler orijinal kitapçıktaki numaralarına göre verilmiştir.

1. Nolu inkılâp tarihi ve Atatürkçülük maddesine ilişkin öğrenci görüşleri

1. Balkanlar'da ortaya çıkan ayrılıkçı fikirler, Osmanlı aydınları arasında yeni anlayışlara neden oldu. Fransız İhtilali'nin etkilerini gören bu kişiler Batıcılık, Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük gibi fikir akımlarına yöneldiler. Bu akımların ortak amacı, devleti içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarmaktır.

Bu paragrafa göre, Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü dönemle ilgili olarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali'nin Osmanlı'da etkili olduğu
- B) Kurtuluş için farklı fikirlerin ortaya çıktığı
- C) Fikir akımlarının kötüye gidişi durdurduğu
- D) Azınlıkların Osmanlı'dan ayrılmak istediği

Şekil 4. 1 Nolu İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi Maddesi

Şekil 4.'te verilen madde TEOG'un ilgili alt testinin A kitapçığında yer alan ilk maddedir. Bu madde ders kapsamında işlenen 1. Dünya Savaşı Öncesi Osmanlı Devleti ünitesine aittir. Bu maddede 1.Dünya Savaşı öncesi Osmanlı Devletinin durumu betimlenmiş ve verilen yargılardan hangisinin bu duruma göre çıkarılamayacağını belirlenmesi istenmiştir. Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri hazırlanan veri toplama aracı olan değerlendirme formu ile belirlenmiştir.

1. Soru bir defa okuyunca anlayabileceğin açık ve yalın bir dille yazılmış mı? İncelemeye alınan ilk İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük maddesinin anlaşılır olup olmadığına ilişkin öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, grubun neredeyse ikiye ayrıldığı belirlenmiştir. Grubun %47'si maddeyi ilk okuyuşta anladığını belirtmiş ve bu maddenin Atatürk'ün düşünce sistemine ve o dönemdeki fikir akımlarına ilişkin ölçme yaptığını belirtmişlerdir. Maddeyi anlaşılır bulmayan 29 kişilik grup ise, maddede yer alan paragrafın karmaşık olduğunu, tüm seçeneklerdeki yargıları içerdiğini ve seçeneklerin de binişik olduğunu belirtmişlerdir.

2.Soru senin sınıf düzeyine uygun mu? İncelenen maddenin öğrencilerin düzeyine uygun olup olmadığının belirlenmesini amaçlayan soruya yönelik öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, grubun neredeyse tümü bu maddenin sınıf düzeylerine uygun olduğu görüşündedir. Grubun küçük bir kısmı(5 kişi) ise sorunun daha önceki yıllarda da doğru cevaplanabilecek bir okuduğunu anlama sorusu olduğunu ve yorumlama gerektirdiğini belirtmişlerdir.

3.Soru derste öğrendiğin önemli bir bilgiyi mi sormuş? İncelenen maddenin önemli bir bilgiyi soran bir madde olup olmadığı öğrenci görüşlerine sunulmuştur ve elde edilen görüşler incelendiğinde, bu maddeyi önemli olarak nitelendiren öğrencilerin grubun %91'ini oluşturduğu belirlenmiştir. Bu maddenin önemli olduğunu düşünen öğrencilerin bu görüşlerine ilişkin gerekçeleri ise söz konusu konunun derslerde çok vurgulanan bir konu olduğu ve Kurtuluş Savaşı sürecini anlamayı kolaylaştırdığını düşünmeleridir. Bu maddeyi önemsiz bulan öğrencilerin ise toplam grubun %9'u olduğu bulunmuş ve bu öğrenciler ise görüşlerini maddenin kolay olması ve yorum yapma becerisini gerektirdiğini, herhangi bir bilgi gerektirmediğini belirterek gerekçelendirmişlerdir.

4.Sana göre bu sorunun birden çok doğru yanıtı var mı? Maddeye ilişkin doğru yanıtın tek olup olmadığını inceleyen bu madde de, grup ikiye bölünmüştür. Grubun yaklaşık yarısı, 27 öğrenci, seçenekler arasında eleme yapmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Hem C hem de D seçeneğinde yer alan yargılara paragraftan ulaşılamadığını belirtmişler, dolayısıyla bu soruya ilişkin iki yanıtın da doğruluk içerdiğini ifade etmişlerdir. Doğru yanıtın tek olduğunu düşünen ve grubun %51'inin oluşturan 28 öğrenci ise, doğru yanıt olan C seçeneği dışındaki tüm seçeneklerin oldukça net olarak yanlış olduğunu belirtmiştir. Ayrıca tek bir yanıtın doğruluk içerdiğini belirten grup tarafından maddede işlenen dönemin özelliklerinin bilinmesi durumunda bu maddenin tek bir doğru yanıtı kaldığı belirtilmiştir.

5.Soruda gereksiz olduğunu düşündüğün herhangi bir bilgi verilmiş mi? İncelenen maddede gereksiz bir bilginin olup olmadığını incelemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin tümünün bu madde de gereksiz bir bilgi verilmediği konusunda anlaştığı görülmektedir. Maddenin uzunluğunun ideal olduğu ve okuma yükünün olmadığı öğrencilerin tümü tarafından belirtilmiştir.

6. Bu soru senin için zor bir soru muydu? İncelenen maddenin öğrencilere göre güçlük düzeyinin belirlenmesini amaçlayan soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin çoğunun bu maddeyi kolay olarak nitelendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Maddeyi kolay bulan öğrencilerin bu maddeyi kolaylıkla yanıtlamasını sağlayan gerekçelerin arasında, bu konuda bilgi sahibi olmaları, söz konusu maddenin okuduğunu anlama becerisine dayalı olduğu ve bilgi gerektiren bir yönü olmadığı yer almaktadır. Maddeyi zor bulan grup ise tüm grubun %27'sidir ve bu durumun gerekçelerini, seçeneklerin karmaşık olmasına, maddenin yorum becerisi gerektirmesine bağlamışlardır.

7. Bu soru derste çözdüklerine ya da ders kitabındaki sorulara benziyor mu? Öğrencilerin derslerde benzer sorularla karşılaşmış olup olmadığını belirlemeye çalışan bu soruya ilişkin öğrenci yanıtları incelendiğinde, grubun çoğunluğunun derslerde benzer sorular çözmediklerini belirtmişlerdir. %25'lik kısım ise ders kitaplarında çoktan seçmeli madde olarak olmasa da etkinlik olarak benzer soruların yer aldığını ve bundan dolayı benzer soruları derslerde çözdüklerini ve öğretmenlerinin gereken bilgileri verdiğini belirtmiştir. Derste benzer sorular çözmediğini belirten grupsa, benzer soruların kaynak kitaplarda yer aldığı, dershanelerde çözdüklerini fakat ders kitaplarında olmadığını belirtmişlerdir.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde yer alan ilk madde olan 1. maddeye ilişkin öğrenci görüşleri değerlendirme formuna göre incelenmiştir. Bu maddeye ilişkin toplanan öğrenci görüşleri özetlenecek olursa, şu sonuçlara ulaşılmıştır. Bu maddenin seçeneklerinin karışık ve binişik olduğu, yorum yapma becerisi gerektirdiği, öğrencilerin sınıf düzeylerine uygun bir madde olduğu, öğrenciler tarafından önemi bir bilgiyi ölçen bir madde olarak görüldüğü ve uzunluğunun ideal olduğu ve gereksiz bir bilgi içermediği sonucuna ulaşılmıştır.

- 2. Mustafa Kemal, komşularının oğlunun okula giderken giydiği askerî kıyafetten etkilenmiş ve asker olmaya karar vermişti. Bu nedenle gizlice askerî rüştiye sınavına hazırlanmış ve sonunda da Selanik Askerî Rüştiyesini kazanmıştı.**
- Parçaya göre, Mustafa Kemal'in askerlik mesleğini seçmesinde etkili olan faktör, aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Yaşadığı çevre
B) Ekonomik şartlar
C) Ailesinin yönlendirmesi
D) Öğretmenlerinin teşviki

Şekil 5. 2 Nolu İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi Maddesi

Şekil 5.'de verilen İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük maddesi TEOG'un ilgili alt testinin A kitapçığında ikici sırada yer almaktadır. Bu madde ders kapsamında işlenen Mustafa Kemal'in Hayatı ünitesine aittir. Bu maddede M. Kemal'in askerlik mesleğini seçmesini etkileyen faktörleri maddenin kökünde yer alan paragraftan öğrencilerin belirlenmesi istenmektedir. Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri hazırlanan veri toplama aracı olan değerlendirme formu ile toplanarak içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

1. Soru bir defa okuyunca anlayabileceğin açık ve yalın bir dille yazılmış mı? İncelenen ikinci İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük testi maddesinin anlaşılır olup olmadığına ilişkin öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, tüm öğrencilerin aynı görüşte olduğu belirlenmiştir. Grubun tümü söz konusu maddeyi ilk okuyuşta anladığını belirtmiş ve bu maddenin M. Kemal Atatürk'ü askerlik mesleğini seçmeye yönelten faktörlere ilişkin ölçme yapmaya yönelik olarak hazırlandığını belirtmişlerdir.

2.Soru senin sınıf düzeyine uygun mu? İncelenen maddenin öğrencilerin düzeyine uygun olup olmadığını belirleyen amaçlayan soruya yönelik öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, grubun tümünün bu maddenin sınıf düzeylerine uygun olmadığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Grubun tümü söz konusu maddenin daha önceki yıllarda da doğru cevaplanabilecek bir okuduğunu anlama sorusu olduğunu ve yorum yapma becerisini gerektirdiğini belirtmişlerdir. Hatta bu maddenin Türkçe dersine ilişkin alt testte yer alabileceği de öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

3. Soru derste öğrendiğin önemli bir bilgiyi mi sormuş? İncelenen maddenin önemli bir bilgiyi soran bir madde olup olmadığı öğrenci görüşlerine sunulmuştur ve elde edilen görüşler incelendiğinde, bu maddeyi önemli bulan öğrencinin olmadığı, grubun tümü tarafından bu maddenin önemsiz olarak nitelendirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler maddenin çok kolay olması, yorum yapma becerisini gerektirmesi, bilgi içermemesi ve herkes tarafından doğru yanıtlanabileceğini düşündükleri için söz konusu maddeyi önemsiz olarak nitelendirmişlerdir.

4. Sana göre bu sorunun birden çok doğru yanıtı var mı? Doğru yanıtın tek olup olmadığını inceleyen bu madde de, grup yine tamamen aynı görüştedir. Grubun tümü tek bir doğru yanıtın olduğunu düşünmekte ve bu düşüncelerini diğer seçeneklerin paragrafla ilgisiz olmasına dayandırmaktadırlar.

5. Soruda gereksiz olduğunu düşündüğün herhangi bir bilgi verilmiş mi? İncelenen maddede gereksiz bir bilginin olup olmadığını incelemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğu tarafından madde de gereksiz bir bilgi yer almadığı belirtilirken, grubun %40'ı maddede gereksiz bilgilerin verilerek, maddenin uzatıldığını belirtmiştir. Ayrıca beş öğrenci, maddenin ayırt edici niteliğinin olmadığını ve bu nedenle de böyle bir maddenin testte yer almasının gereksiz olduğunu belirtmiştir. Maddede gereksiz bir bilgi yer almadığını düşünen grupsa, maddenin uzunluğunun ideal olduğu ve okuma yükünün olmadığı belirtmiştir.

6. Bu soru senin için zor bir soru muydu? İncelenen maddenin öğrencilere göre güçlük düzeyinin belirlenmesini amaçlayan soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin tamamının bu maddeyi oldukça kolay bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu maddeyi kolaylıkla yanıtlamasını sağlayan gerekçeleri olarak söz konusu maddenin okuma becerisine dayalı olması, herhangi bir bilgiyi ölçmeye yönelik olmadığı ve sorunun da seçeneklerin de oldukça net olması belirtilmiştir.

7. Bu soru derste çözdüklerine ya da ders kitabındaki sorulara benziyor mu? Öğrencilerin derslerde benzer sorularla karşılaşmış olmadığını belirlemeye çalışan bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, grubun çoğunluğu derslerde benzer soruları çözdüklerini belirtmiştir. Grubun %31'lik kısmı ise derslerde benzer soruların çözülmediğini

belirtmiştir. Ayrıca derste benzer sorular çözmediğini belirten grup benzer soruların kaynak kitaplarda yer aldığını belirtmiş, bu nedenle de böyle bir madde ile ilk kez karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde yer alan ikinci maddeye ilişkin öğrenci görüşleri değerlendirme formuna göre incelenmiştir. Bu maddeye ilişkin toplanan öğrenci görüşleri özetlenecek olursa; bu maddenin tüm grup için oldukça kolay olduğu, öğrencilerin sınıf düzeylerinin altında bir düzeye hitap ettiği, öğrenciler tarafından önemli bir bilgiyi ölçen bir madde olarak görülmediği, ders kitaplarında benzer maddelerin yer almadığı ve uzunluğunun ideal olduğu ve okuma yükü olmadığı belirlenmiştir.

6 Nolu İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük maddesine ilişkin öğrenci görüşleri

6.

29 Ekim 1915 tarihli Tasvir-i Efkâr gazetesı, Mustafa Kemal'in Çanakkale Kara Savaşlarındaki başarılarını şöyle haber yapmıştır:

"Çanakkale Kara Savaşlarında olağanüstü yararlılıkları görülen ve savunmadaki güç ve ustalığı ile hakkıyla şan ve şeref kazanarak boğazları ve hilafet makamını (İstanbul) kurtaran kumandanlarımızdan, doğuştan kahraman, mümtaz.... Albay Mustafa Kemal Beyefendi."

Bu gazete haberinde Mustafa Kemal'in, aşağıdaki özelliklerinden hangisi ön plana çıkarılmıştır?

- A) Çok yönlülüğü B) Birleştirme gücü
C) İleri görüşlülüğü D) Askerlik yeteneği

Şekil 6. 6 Nolu İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi Maddesi

Şekil 6'da verilen İnkılâp Tarihi maddesi TEOG'un ilgili alt testinin A kitapçığında yer alan altıncı maddedir. Bu madde ders kapsamında işlenen Mustafa Kemal'in Hayatı ünitesine aittir. Bu maddede M. Kemal'e ilişkin yapılan bir gazete haberi sunulmuş, bu metne dayalı olarak onun kişilik özellikleri ile ilgili bir çıkarım yapılması istenmiştir. Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri hazırlanan veri toplama aracı olan değerlendirme formu ile belirlenmiştir.

1. Soru bir defa okuyunca anlayabileceğin açık ve yalın bir dille yazılmış mı? İncelenen üçüncü İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük maddesinin anlaşılır olup olmadığına ilişkin öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğu tarafından bu maddenin anlaşılır olduğu belirlenmiştir. Grubun %80'i söz konusu maddeyi ilk okuyuşta anladığını belirtmiş ve bu maddenin Atatürk'ün kişilik özelliklerine ilişkin ölçme yaptığını belirtmiştir. Maddeyi anlaşılır bulmayan %20'lik grup ise, maddenin olması gerekenden daha uzun olduğunu, gazete haberi şeklinde düzenlenmesinin anlamayı zorlaştırdığını ve karmaşık bir paragraf olduğunu belirtmişlerdir.

2.Soru senin sınıf düzeyine uygun mu? İncelenen maddenin öğrencilerin düzeyine uygun olup olmadığının belirlenmesini amaçlayan soruya yönelik öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, grubun çoğunluğunun bu maddenin sınıf düzeylerine uygun olduğu görüşünde olduğu belirlenmiştir. Maddenin sınıf düzeylerine uygun olduğunu düşünen öğrenciler bu maddenin M. Kemal'in hayatı ünitesine ilişkin olduğunu belirtmişlerdir. Grubun %40'ı ise, söz konusu maddenin daha önceki yıllarda da doğru cevaplanabilecek bir okuduğunu anlama sorusu olduğunu ve yorum yapma becerisi kullanılarak doğru yanıt verilebilecek bir madde olduğunu belirtmiştir.

3. Soru derste öğrendiğin önemli bir bilgiyi mi sormuş? İncelenen maddenin önemli bir bilgiyi soran bir madde olup olmadığı öğrenci görüşlerine sunulmuştur ve elde edilen görüşler incelendiğinde, bu maddeyi önemli bulan öğrencilerin grubun %40'ını oluşturduğu belirlenmiştir. Bu maddeyi önemli bulan öğrenciler, söz konusu maddenin Atatürk'ü vurguladığı için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu maddeyi önemsiz bulan öğrenciler ise grubun %60'ını oluşturmaktadır ve bu öğrenciler maddenin çok kolay olması, yorum yapma becerisini gerektirmesi, bilgi içermemesi ve herkes tarafından doğru yanıtlanabileceğini düşündükleri için söz konusu maddeyi önemsiz olarak nitelendirdiklerini ifade etmiştir.

4. Sana göre bu sorunun birden çok doğru yanıtı var mı? Maddenin tek bir doğru yanıtının olup olmadığına inceleleyen bu madde de, öğrenciler iki farklı görüşe ayrılmıştır. Grubun yarısı tek bir doğru yanıtın olduğunu düşünmekte ve bu düşüncelerini diğer seçeneklerin paragrafla ilgisiz olmasına dayandırmaktadırlar. Grubun yaklaşık %42'si ise sınav sırasında A ve D seçenekleri arasında karar veremediklerini ve doğru yanıtı bulmakta zorlandıklarını belirtmiştir. Bu öğrencilerin görüşlerine göre madde kökünde Atatürk'ün birçok özelliğinden bahsedilmesi çok yönlülüğünün de göstergesidir ve dolayısıyla A seçeneği de doğru bir yanıtıdır.

5. Soruda gereksiz olduğunu düşündüğün herhangi bir bilgi verilmiş mi? İncelenen maddede gereksiz bir bilginin olup olmadığını incelemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin tümünün söz konusu maddede gereksiz bilgilerin yer aldığı konusunda aynı fikirde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin hemen hemen tümü maddenin içinde yer alan şeklin ve maddeye ilişkin verilen ön açıklamanın gereksiz olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğrenciler paragrafın gereksiz bilgilerle uzatıldığını ve dolayısıyla okuma yükünün arttırıldığını belirtmişlerdir.

6. Bu soru senin için zor bir soru muydu? İncelenen maddenin öğrencilere göre güçlük düzeyinin belirlenmesini amaçlayan soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin neredeyse tamamının bu maddeyi oldukça kolay bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu maddeyi kolaylıkla yanıtlamasını sağlayan gerekçelerin arasında, söz konusu maddenin okuma becerisine dayalı olduğu, bilgiyi yoklar nitelikte olmadığı ve sorunun da seçeneklerin de oldukça net olduğu yer almaktadır. Bu maddeyi zor bulan yedi kişi ise A ve D seçeneklerinin benzerliğinin soruyu onlar için zorlaştırdığını belirtmişlerdir.

7. Bu soru derste çözdüklerine ya da ders kitabındaki sorulara benziyor mu? Öğrencilerin derslerde benzer sorularla karşılaşmış ve karşılaşmadığını belirlemeye çalışan bu soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin tamamı derslerde benzer sorular çözdüklerini belirtmiştir. Ayrıca öğrenciler derste benzer sorular çözdüklerini belirtmiş olsalar da bu soruların ders kitaplarında yer almadığını, ek kaynaklarda bulunduğunu belirtmişlerdir.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde yer alan altıncı maddeye ilişkin öğrenci görüşleri değerlendirme formuna göre incelenmiştir. Bu maddeye öğrenci görüşleri özetlenecek olursa,; bu maddenin tüm grup için oldukça kolay olduğu, öğrencilerin sınıf düzeylerinin altında bir düzeye hitap ettiği, öğrencilerin çoğu tarafından önemli bir bilgiyi ölçen bir madde olarak görülmediği ve maddede yer alan şeklin ve ön açıklamanın tüm grup tarafından gereksiz olarak nitelendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

18 Nolu İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Maddesine İlişkin Öğrenci Görüşleri

18. "Sevr Antlaşması, bize yaşama hakkı tanımadı, ancak yaşama ümidimizi de kırmadı. Bilakis mücadele azmimizi kamçıladi." diyen bir gazeteci, Sevr Antlaşması için aşağıdakilerden hangisini söylemek istemiştir?

- A) Bağımsızlık ümidini kırdığını
- B) Direnme gücünü artırdığını
- C) Ümitsizliğe düşürdüğünü
- D) Mücadele şansı bırakmadığını

Şekil 7. 18 Nolu İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Alt Testi Maddesi

Şekil 7.'de verilen İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük maddesi TEOG'un ilgili alt testinin A kitapçığında yer alan on sekizinci maddedir. Bu madde ders kapsamında işlenen Kurtuluş Savaşı ünitesine aittir. Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri hazırlanan veri toplama aracı olan değerlendirme formu ile belirlenmiştir.

1. Soru bir defa okuyunca anlayabileceğin açık ve yalın bir dille yazılmış mı? Çalışmaya alınan son İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük maddesinin anlaşılır olup olmadığına ilişkin öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğu tarafından bu maddenin açık ve anlaşılır olarak nitelendirildiği belirlenmiştir. Grubun %80'i söz konusu maddeyi ilk okuyuşta anladığını belirtmiş ve bu maddenin Sevr Antlaşması'nın halk üzerindeki etkisini belirlemeye ilişkin ölçmeler yaptığını belirtmişlerdir. Maddeyi anlaşılır bulmayan %20'lik grup ise, madde seçeneklerinin çok benzer olduğunu, "bilakis" kelimesinin maddenin anlaşılmasını zorlaştırdığını belirtmişlerdir.

2.Soru senin sınıf düzeyine uygun mu? İncelenen maddenin öğrencilerin düzeyine uygun olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan soruya yönelik öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, grubun çoğunluğunun bu maddenin sınıf düzeylerine uygun olduğu görüşünde olduğu görülmektedir. Maddenin sınıf düzeylerine uygun olduğunu düşünen öğrenciler bu maddenin I. Dünya Savaşı konusuna ilişkin olduğunu belirtmişlerdir. Grubun yaklaşık dörtte biri ise, söz

konusu maddenin daha önceki yıllarda da doğru cevaplanabilecek okuduğunu anlama becerisini ölçen bir soru olduğunu ve yorumlama becerisi ile doğru cevaplanabileceğini belirtmişlerdir.

3. Soru derste öğrendiğin önemli bir bilgiyi mi sormuş? İncelenen maddenin derse ilişkin önemli bir bilgiyi yoklayan bir madde olup olmadığı öğrenci görüşlerine sunulmuştur ve elde edilen görüşler incelendiğinde, tüm öğrencilerin bu maddenin önemli bir bilgiyi sorduğu konusunda hemfikir olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler söz konusu maddenin Türkiye tarihi için önemli bir antlaşma olan Sevr Antlaşması hakkında olduğu için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler bu soru sayesinde Sevr Antlaşması'nın olumlu bir yanı olduğunu öğrendiklerini belirtmişler ve bu durumu da söz konusu maddenin önemli olmasına bir gerekçe olarak belirtmişlerdir.

4. Sana göre bu sorunun birden çok doğru yanıtı var mı? Maddeye ilişkin tek bir doğru yanıtın olup olmadığını inceleyen bu maddede, grubun çoğunluğu hem fikirdir ve maddenin tek bir doğru yanıtı olduğunu düşünmektedir. Grubun %76'sı bu düşüncelerini çeldiricilerin çok net olmasıyla ve yanlış olan iki seçeneğin aynı anlamda olması dolayısıyla seçenek sayısının da üçe inmesiyle desteklemişlerdir. Tek bir doğru yanıtın olmadığını düşünen grup ise 13 kişiden oluşmaktadır ve A ve D seçeneklerinin çok benzer olduğunu belirtmektedirler.

5. Soruda gereksiz olduğunu düşündüğün herhangi bir bilgi verilmiş mi? İncelenen maddede gereksiz bir bilginin olup olmadığını incelemeyi amaçlayan soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin tümünün bu maddede gereksiz bir bilgi olmadığı konusunda hemfikir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Maddenin uzunluğu öğrenciler tarafından ideal bulunmuş, herhangi bir fazla ve gereksiz bilgi ya da şekle yer verilmediğini belirtmiş ve bu durumda soruyu daha kolay anlaşılır hale getirdiğini ifade etmişlerdir.

6. Bu soru senin için zor bir soru muydu? Çalışmaya alınan maddenin öğrencilere göre güçlük düzeyinin belirlenmesini amaçlayan soruya ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin tamamının bu maddeyi oldukça kolay bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu maddeyi kolaylıkla yanıtlamasını sağlayan gerekçelerin arasında, söz konusu maddenin okuma becerisine dayalı olduğu, bilgi sorusu olmadığı ve sorunun da seçeneklerin de oldukça net olduğu yer almaktadır.

7. Bu soru derste çözdüklerine ya da ders kitabındaki sorulara benziyor mu? Öğrencilerin derslerde benzer sorularla karşılaşmış ve karşılaşmadığını belirlemeye çalışan bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun derste benzer sorular çözmediklerini belirttikleri görülmüştür. Benzer soruların ders kitaplarında yer almadığını, ek kaynaklarda bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle de öğrencilerin %61'i derste edindikleri bilgiler ile bu soruyu yanıtlamayacaklarını, dersane ve kaynak kitaplarla kazanılan deneyim sayesinde doğru yanıtları bulduklarını belirtmişlerdir.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük alt testinde yer alan son maddeye ilişkin öğrenci görüşleri değerlendirme formuna göre incelenmiştir. Bu maddeye ilişkin toplanan öğrenci görüşleri özetlenecek olursa, şu sonuçlara ulaşılmıştır: Bu maddenin grubun çoğunluğu için açık ve net bir maddedir, öğrencilerin sınıf düzeylerine uygundur, öğrencilerin çoğunluğu tarafından önemli bir bilgiyi ölçen bir madde olarak görülmektedir ve maddede gereksiz bir bilginin yer almadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

TEOG Sistemine İlişkin Öğrencilerin Görüşleri

Araştırmanın amaçlarında da belirtildiği üzere, bu çalışma kapsamında TEOG'da yer alan maddelerin uyarıcı özelliklerinin incelenmesine ek olarak TEOG sistemine ilişkin öğrencilerin genel görüşleri de belirlenmiştir. Bu amaçla, öğrencilerin belirlenen maddelere ilişkin görüşleri alındıktan sonra, öğrencilere genel olarak bu sistemi nasıl buldukları sorulmuş ve görüşlerini hiçbir kısıtlama olmadan açıkça bildirmeleri istenmiştir. Elde edilen görüşme verilerine özetleyici içerik analizi uygulanmış ve öğrencilerin bu sınav sistemine ilişkin genel görüşleri aşağıda verilmiştir.

- Türkçe alt testinde yer alan paragraf soruları genel olarak çok sıkıcı metinlere dayanıyor. Bu nedenle okurken canımız sıkılıyor. Daha ilginç olursa daha güzel olur.
- Tüm alanlarda bilgi gerektirmeyen maddeler var ve biz bunların doğru cevaplarına yalnızca seçeneklerini okuyarak ulaşabiliyoruz. Soruyu okumamıza gerek kalmıyor.
- Özellikle Türkçe alt testinde yer alan tüm maddeler çok basitti ve hiç ayırt edici değildi.
- İngilizce alt testi çok zordu, tamamen kelime bilgisine ve ezber bilgiye dayanıyordu.
- Fen Bilgisi ve Matematik alt testinde içerik maddelere dengesiz olarak dağıtılmıştı. Dönem başında işlenen bir üniteden 10 madde yazılmışken, sonraki ünitelerden bir ya da iki madde yazılmıştı.
- İşlenen bazı konulardan sınavda neredeyse hiç soru çıkmadı.

- Ders kitaplarında çoktan seçmeli maddelere oldukça az bulunması ders kitaplarının önemini azaltıyor ve derslerde ek kaynaklara ihtiyaç duyuluyor.
- Kitapçıkların baskısı genel olarak iyi değildi, şekiller net değildir. Ayrıca şekiller renkli olarak basılsa, daha ilgi çekici olabilir.
- Test için soru sayısına göre ayrılan süre çok fazlaydı, bu nedenle tekrar tekrar okuduk ve kafamız karıştı. Çok düşününce doğru cevaplarımızı da değiştirdik.
- Sınava kendi okulumuzda kendi arkadaşlarımızla beraber girmek stresimizi azalttı. Sınav ortamını önceden biliyor olmak bizi rahatlattı.
- Sınav notlarının ders notu olarak karnemize geçmesi hiç mantıklı değil. Notlarımızın düşmesine neden oldu. Öğretmenlerimizin kendilerinin hazırladığı sınavlar daha fazla derse yönelik oluyordu ve daha iyi notlar alıyorduk.
- Öğretmenlerimiz bizden daha çok endişe duyuyor, özellikle de konuları sınava kadar yetiştirememekten korkuyorlar.
- Telafi sınavı da neredeyse aynı sorulardan oluştu. Keşke rapor alıp telafi sınavına girseydik.
- Biz daha zor bir sınav için hazırlandık, sorular çok kolay geldi.
- Ders başarısı düşük olanlar bile yüksek puanlar aldı, aramızdaki fark kapandı.
- Ders kitaplarını hiç işlemiyoruz, çünkü içinde hiç test yok.
- Arkadaşlarımızın devamsızlık yapmasına bu sistemin etkisi olmadı.
- Okulun önemi artmadı, hala dersanelere gidiyoruz.
- 6. ve 7. sınıfta öğrendiklerimiz boşa gitti, onlardan sınav olmadık.

4. Tartışma

Çalışma kapsamında öğrencilerin hem yeni bir ölçme ve değerlendirme sistemi olan TEOG'a ilişkin genel görüşleri alınmış hem de belirlenen maddelerin öğrenciler tarafından nasıl algılandığı incelenmiştir. Öğrencilerin maddelere ilişkin yaptıkları yorumlar incelendiğinde, birçok maddede genel olarak ortak fikirler beyan ettikleri görülmüştür. İncelemeye alınan Türkçe alt testinde yer alan üç madde de öğrenciler tarafından açık ve anlaşılır bulunmuş, sadece bir madde kökünde geçen Arapça kökenli bir kelimenin anlamayı zorlaştırdığı belirtilmiştir. Öğrencilerin Türkçe alt testinde yer alan ve okuduğunu anlama becerisini ölçmeye yönelik maddeleri için önemsiz ve gereksiz olarak nitelendikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin görüşüne göre, Türkçe dersi için önemli olan maddeler dilbilgisine yönelik ölçme yapanlardır. Ayrıca öğrenciler Türkçe alt testinde sürekli olarak paragrafların kullanıldığından şikâyet etmiş, okuduğunu anlama becerilerinin şiir gibi farklı yazın türleri ile ölçülmesini önermişlerdir. Paragraflarda işlenen konuların da sıkıcı olduğu birçok öğrenci tarafından belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin çoğu incelenen maddelerin sadece tek bir doğru yanıt olduğunu ve maddelerin oldukça kolay olduğunu, bu nedenle de ayırt edici olmadığını belirtmişlerdir. 12 nolu Türkçe maddesini zor olarak nitelendiren öğrenciler ise seçeneklerin karmaşık ve binişik olduğunu belirtmiştir. Son olarak Türkçe ders kitaplarında benzer maddelerin yer almadığı, çoktan seçmeli maddelerin ek kaynaklarda yer aldığı öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Sonuç olarak, incelenen Türkçe maddelerinin öğrenci görüşlerine göre açık ve anlaşılır olduğu, öğrenci düzeylerine uygun olduğu, oldukça kolay olduğu belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında incelemeye alınan bir diğer alt test ise İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük testidir ve bu alt teste ait dört madde öğrenci görüşlerine sunulmuştur. İncelenen dört maddenin üçü öğrencilerin çoğunluğu tarafından açık ve anlaşılır bulunurken, altı nolu maddede yer alan şeklin madde için gereksiz olduğu ve maddeyi anlamayı kolaylaştırmak yerine dikkat dağıttığı belirtilmiştir. Her dört madde de öğrenciler tarafından kolay olarak nitelendirilmiş, herhangi bir bilgi gerektirmediği ve Türkçe dersine ait bir soru olabileceği ifade edilmiştir. Bir ve altı nolu maddeler için doğru yanıtın birden fazla olabileceği grubun yarısı tarafından belirtilirken, incelenen diğer maddeler için grubun çoğunluğu tek bir doğru yanıtın olduğunu belirtmişlerdir. Maddelerin önemli bir bilgiyi ölçüp ölçmediğine yönelik öğrenci görüşleri bir madde dışında farklılaşmaktadır. Yalnızca iki nolu maddeye ilişkin tüm öğrenciler aynı görüşte birleşmiş ve maddenin önemli bir bilgiyi yoklamadığı sadece okuma ve çıkarım yapma becerisi gerektirdiğini belirtmişlerdir. Tüm maddeler için öğrencilerin uzlaştığı bir diğer konu ise maddelerin oldukça kolay olması ve bu nedenle de sınıf düzeylerinin daha altına hitap ediyor olduğudur. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu tarafından ders kitaplarında çoktan seçmeli maddelerin yer almadığı belirtilmiş, benzer maddelere ancak ek kaynaklardan ulaşabildikleri ifade edilmiştir. Bu durumda ders kitaplarının kullanımını azalttığı ifade edilmiştir.

Çalışmanın diğer amacı kapsamında TEOG uygulamasına ilişkin toplanan öğrenci görüşleri incelendiğinde, sistemin avantajı olarak sunulan bazı durumların işlemediği görülmüştür. Bunlardan biri telafi sınavlarıdır. Telafi sınavlarında ilk uygulamaya çok benzer maddelerin yer almış olması, telafi sınavını alınların lehine işleyen bir durum olmuş, dolayısıyla asıl uygulamaya katılan öğrenciler bu durumu haksızlık olarak nitelendirmiştir. Bu bulgu önceki çalışmalardan elde edilen bulgularla çelişmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere, telafi sınavları Öztürk ve Aksoy (2014)'ün çalışması ile Şad ve Sahiner (2016)'in çalışmasında öğrenciler olarak olumlu bir durum olarak kabul edilmiştir. Ancak bu çalışmada ise her iki uygulamada çok benzer maddelerin yer alması öğrenciler tarafından telafi sınavına giren öğrencilere yapılmış bir ayrıcalık ve kayırma olarak nitelendirilmiş ve olumsuz bir nitelik olduğu belirtilmiştir. TEOG'un bir diğer avantajı olarak belirtilen öğrencilerin kendi okul ve sınıflarında sınava giriyor olma durumu ise beklenildiği gibi çalışmış ve öğrencilerin stresi azaltmıştır. Bu bulgu ise alan yazında yer alan Şad ve Sahiner (2016)'in çalışmasından elde edilen bulgu ile örtüşmektedir. Öğrencilerin stresi azalırken, öğretmenlerin TEOG uygulamasına kadar konuları yetiştirme kaygısı artış göstermiş ve bu durum öğrenciler tarafından gözlenmiştir.

Öğrencilerin sisteme yönelik diğer görüşleri incelendiğinde, ciddi ve yerinde eleştiriler belirlenmiştir. TEOG'da yer alan maddelerin yalnızca 8. sınıf öğretim programında yer alan konularla sınırlandırılmış olması, öğrencilerde önceki yıllarda aldıkları eğitimin boşa gittiği algısı yaratmıştır. Bu durum da sisteme ilişkin ciddi bir eleştiridir ve temel eğitimden orta öğretime geçişi sağlayan bir sınav sisteminin tüm temel eğitim aşamalarını kapsaması gerekliliğini öne çıkarmıştır. Ayrıca TEOG uygulaması sonucu elde edilen puanların ders notu olarak kullanılması da öğrencilerce eleştirilmiş, ders notlarında düşüşe neden olduğu açıklanmıştır. Beklenenin aksine, sistemin okula verilen önemi pozitif yönde arttırmadığı, çoktan seçmeli maddelere derslerde çokça yer verilemediğinden dolayı dersanelerin önemini korumaya devam ettiği öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Uygulamaya ilişkin son eleştiri testlerin genel olarak çok kolay olması ve bireyleri ayırt edememesi olmuştur. Öğrenciler bu görüşlerinde oldukça önemli bir noktayı vurgulamış ve seçme amacı olan testlerin ayırt etme gücü yüksek maddelerden oluşması gerektiği gerçeğini ortaya çıkarmışlardır. Bu bulgu da benzer çalışmalardan elde edilen bulgular ile örtüşmektedir. Özden ve diğerlerinin (2014) çalışmasında da öğretmenlerin bu görüşe benzer görüşler belirttiği ve TEOG maddelerinin daha çok alt düzey düşünme becerilerine odaklandığı belirtilmiştir.

Özetle TEOG sistemine ilişkin beklenen avantajların birçoğu ilk uygulamada ortaya çıkmamış ve öğrenciler yeni uygulamaya ilişkin çoğunluğu olumsuz görüşler belirtmişlerdir. Bu bulgular gözetildiğinde TEOG uygulamasının 2018'den itibaren kaldırılmasının yerinde bir karar olduğu yorumunda bulunulabilir.

Yapılan bu çalışmanın sonucunda, madde yazımında ve sonrasında, maddelerin yalnızca psikometrik özelliklerinin değil uyarıcı özelliklerinin de incelenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Maddeler hakkında test alanların görüşlerinin incelenmesi, istatistiklerin sağlayamayacağı kadar değerli ve önemli bilgiler vermektedir. Bu çalışmanın bir diğer bulgusu olan TEOG hakkındaki öğrenci görüşleri incelendiğinde, sistemle ilgili var olan birçok sorun ortaya çıkmaktadır. Söz konusu sistem uygulamaya konulmadan öncesinde, böyle çalışmalarla değerlendirilmiş olsaydı, belki de bu denli sorunla karşılaşılmayacaktı. Sistemin iyileşmesi ve amacına yönelik ölçmeler yapılabilmesi için eğitimin tüm paydaşlarının fikirlerinin alınması gerektiği ihtiyacı açıktır. Bu nedenle gereken çalışmalar yapılmalı, hem kamuoyunun hem de Milli Eğitim Bakanlığı'nın bilgisine sunulmalıdır.

Bu çalışma TEOG'da yer alan üç alt testte yer alan maddeler ile sınırlandırılmıştır. Farklı araştırmacılar bu çalışmada ele alınmayan İngilizce, Matematik ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alt testinde yer alan farklı maddelerle benzer bir çalışma gerçekleştirilebilir. Bu çalışmada yalnızca öğrencilerin görüşlerine göre maddeler incelenmiştir, farklı çalışmalarda öğretmen görüşleri de incelemeye alınabilir. Son olarak ise maddelerin yalnızca istatistiklerle incelenen psikometrik niteliklerini incelemekle yetinilmemeli, özellikle yüksek riskli sınavlarda yer alan maddeler için öğrenci algılamaları da incelenmeli ve maddeler bu açılardan da gözden geçirilmelidir.

5. Kaynakça

- Anıl, D. & Güzeller, C.O. (2011). Seviye belirleme sınavı fen ve teknoloji alt testi ile diğer alt testler arasındaki ilişkinin yol analizi ile incelenmesi. *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-10.
- Argon, T., & Soysal, A. (2012). Teacher and student views regarding the placement test. *International Journal of Human Sciences* [Online]. (9)2, 446-474.
- Atila, M, E. & Özeken, Ö, F. (2015). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı: Fen Bilimleri Öğretmenleri Ne Düşünüyor. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(1). 124-140
- Bal, Ö. (2011). Seviye belirleme sınavı (SBS) başarısında etkili olduğu düşünülen faktörlerin Sıralama yargıları kanunuyla ölçülenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*. 2(2), 200-209.

- Çeçen, M.A. (2011). Türkçe öğretmenlerinin seviye belirleme sınavı ve türkçe sorularına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8(15), 201-211.
- Deniz, K.Z. & Kelecioğlu, H. (2005). İlköğretim başarı ölçüleri ile ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38 (2), 127-143.
- Doğan, N., & Sevindik, H. (2011). İlköğretim 6. Sınıflar için uygulanan seviye belirleme sınavının uygunluk geçerliği. *Eğitim ve Bilim*. 36(160).
- Dönmez B. (2009). Ortaöğretim kurumlarına geçiş sistemine ilişkin bir değerlendirme. *Eğitime Bakış Dergisi*, 5(10), 11-17.
- Gündoğdu, K., Kızıtaş, E., & Çimen, N.(2010). Seviye belirleme sınavına (sbs) ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri (Erzurum il örneği) *İlköğretim Online*. 9(1), 316-330.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi: kuramsal ve pratik bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Görmez, M. & Coşkun, İ. (2015). 1. yılında temel eğitimden ortaöğretime geçiş reformunun değerlendirilmesi. *Seta Analiz*, 114.
- Haladayna, T.M. (1997). *Writing test items to evaluate higher order thinking*. USA: Pearson Education Company.
- MEB.(2007). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi. *Tebliğler Dergisi*, (2007, 2602). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2602_1.html adresinden 13.04.2014 tarihinde alınmıştır.
- MEB.(2008). 64 Soruda Ortaöğretime Geçiş Sistemi Kılavuzu. http://okulweb.meb.gov.tr/72/01/957028/images/64_soru.pdf adresinden 10.04. 2014 tarihinde alınmıştır.
- MEB.(2014). TEOG ile ilgili Sıkça Sorulan Sorular. http://oges.meb.gov.tr/docs2104/ortak_s%C4%B1nav_t%C3%BCm_sorular_ve_cevaplar%C4%B1.pdf adresinden 12. 04. 4014 tarihinde alınmıştır.
- MEB. (2014). Orta Öğretime Geçiş Sistemi Genelgesi. http://oges.meb.gov.tr/docs2104/oges_genelge.pdf adresinden 12. 04. 2014 tarihinde alınmıştır.
- MEB.(2018). Ortaöğretime geçiş tercih ve yerleştirme kılavuzu. Erişim Adresi: http://www.meb.gov.tr/sinavlar/dokumanlar/2018/MERKEZI_SINAV_BASVURU_VE_UYGULAMA_KILAVUZU.pdf
- Ocak, G., Akgül, A., & Yıldız, S. (2010). İlköğretim öğrencilerinin ortaöğretime geçiş sistemine (OGES) yönelik görüşleri (Afyonkarahisar örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11(1), 37–55.
- Özden, M., Akgün, A., Çinici, A., Sezer, B., Yıldız, S. & Taş, M, M. (2014). Merkezi Sistem Ortak Sınav Fen Bilimleri Sorularının Webb'in Bilgi Derinliği Seviyelerine Göre Analizi. *Adıyaman Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi*, 4(2), 91-108.
- Özkan, M. & Özdemir, E, B. (2014). Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçişte Uygulanan Merkezi Ortak Sınavlara İlişkin Görüşleri. *Tarih Okul Dergisi (TOD)*, XX, 441-453.
- Öztürk, F, Z. & Aksoy, H. (2014). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Modelinin 8. Sınıf Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, OMU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2),439-454.
- Şenel, A. & Gençoğlu, S. (2011). Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. (11)12, 45-65.
- Taşkın, G. ve Aksoy, G . (2018). Öğrencilerin ve Öğretmenlerinin TEOG Sistemi Görüşleri Işığında Ortaöğretime Geçiş Sisteminden Beklentileri. *International Journal of Active Learning*, 3 (1) , 19-43.
- Taşkın, G., & Aksoy, G. (2019). Ortaöğretime Geçiş Sistemi İle İlgili 2000-2018 Yılları Arasında Çalışılmış Lisansüstü Tez ve Makalelerin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 633-649.
- Taşkın, G. (2016). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemine ilişkin fen bilimleri öğretmenlerinin ve öğrencilerin görüşleri (Erzurum İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum
- Tekbaş, S. (2009). Edirne merkez ilçe'de ilköğretim son sınıf öğrencilerinde ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı (OKS) ve lise son sınıf öğrencilerinde seçme sınavı (ÖSS) sınav kaygısı ve etkileyen etmenler. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Nitel araştırma yöntemleri*. (8. Basım). Ankara: Seçkin Yayınevi.